

Stanisław Koziej

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Cz. II

**Globalne i regionalne środowisko
(warunki) bezpieczeństwa Polski.
Wojna w Ukrainie i jej wpływ na
bezpieczeństwo Polski**

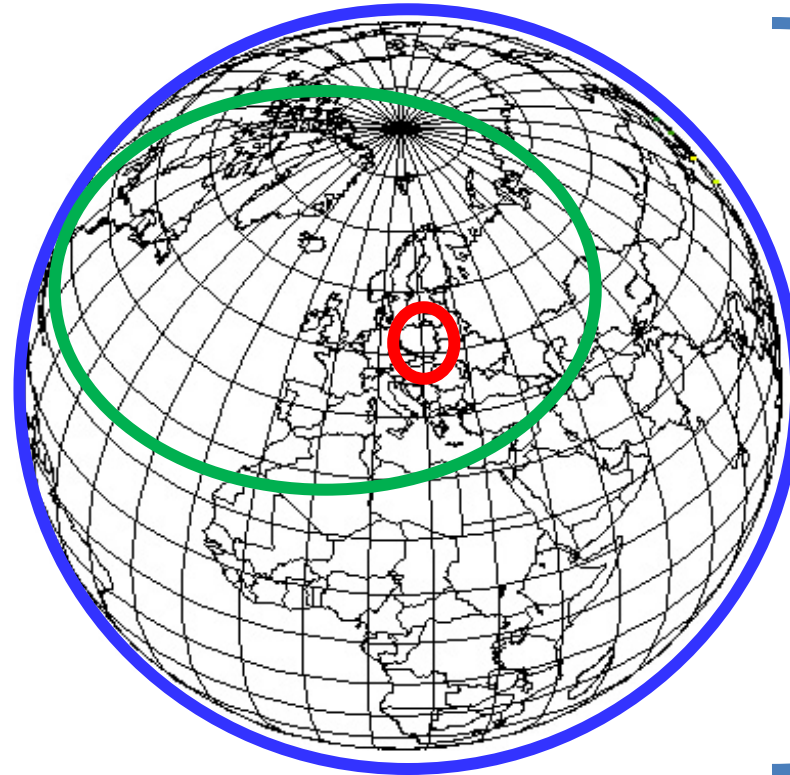
STRUKTURA I EWOLUCJA ŚRODOWISKA (WARUNKÓW) BEZPIECZEŃSTWA

- **Trzy poziomy (sfery) środowiska bezpieczeństwa:**
 - **Międzynarodowe (międzypaństwowe) – globalne i regionalne,**
 - **Transnarodowe (transgraniczne, niepaństwowe),**
 - **Wewnętrzne (wewnętrzne, krajowe)**
- **Zmiany środowiska bezpieczeństwa w XX i XXI wieku**
 - **XX wiek: wojny światowe oraz zimna wojna**
 - **Przełom XX i XXI wieku: okres pozimnowojenny**
 - **XXI wiek: II zimna wojna (era rywalizacji wielkomocarstwowej)**

MIĘDZYNARODOWE/MIĘDZYPAŃSTWOWE ŚRODOWISKO (WARUNKI, STOSUNKI) BEZPIECZEŃSTWA w XXI WIEKU

Środowisko bezpieczeństwa Polski

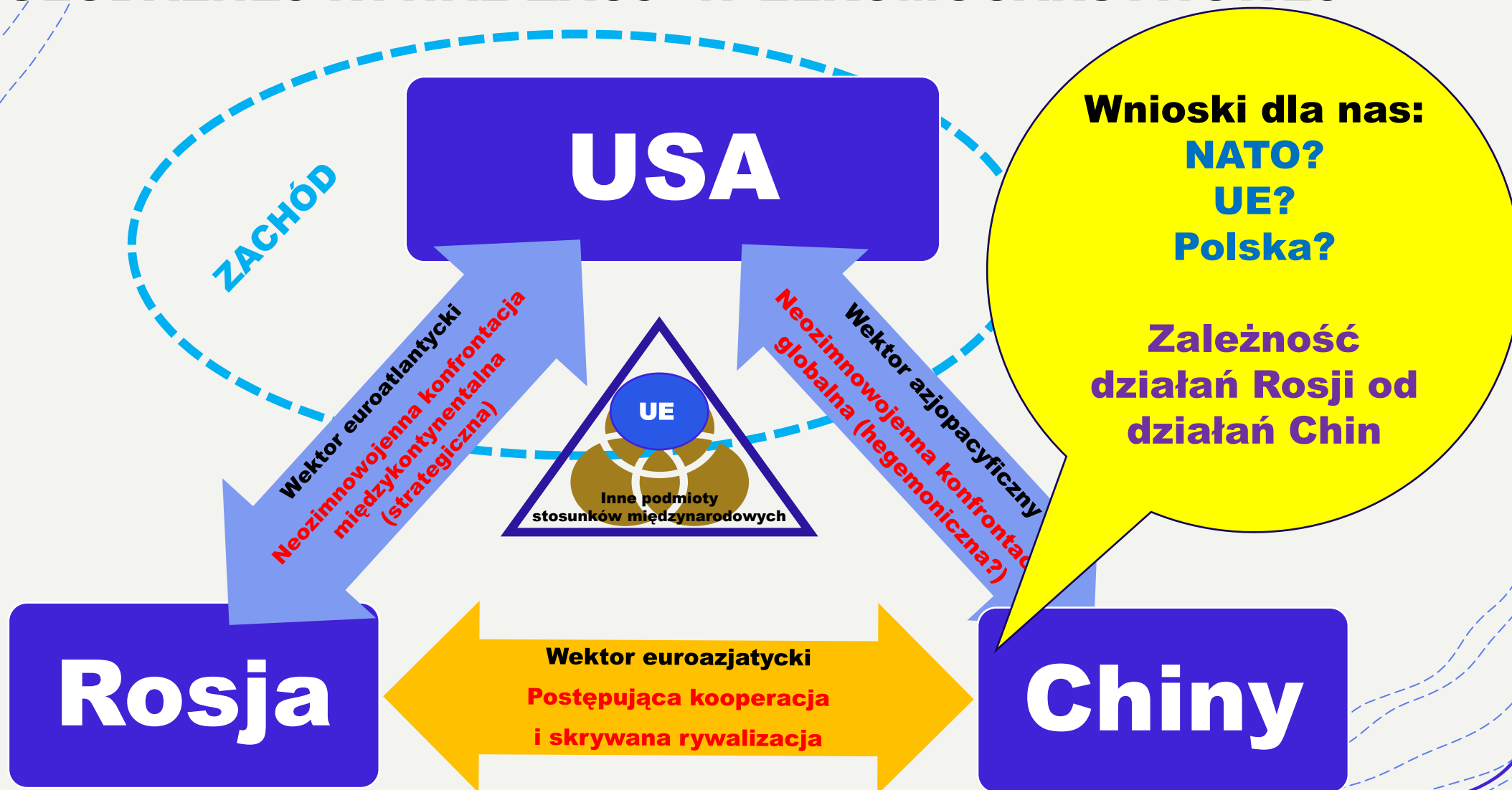
- **Globalne**
- **Regionalne:
Euroatlantyckie**
- **Krajowe**
- **Transnarodowe**

UWAGA!
**Wnioski dla
bezpieczeństwa
Polski
(zagrożenia,
wyzwania,
ryzyka, szanse):**

- **Scenariusze,
poziomy,
rodzaje
zagrożeń**

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

Możliwe scenariusze rywalizacji USA-Chiny

Konfrontacyjny (raczej nieunikniony)

Kooperacyjny (mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna,
ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń,
incydenty militarne, ataki hybrydowe, proxy
wars...)

Wojna incydentalna: ograniczony
konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny,
intencjonalna, sprowokowana lub
...niechciana wojna; Morze
Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca
się wykluczyć jako przypadkowa lub po
nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez
dekady, jak pierwsza zimna
wojna w XX wieku

Sytuacja ryzykowna. Obie Strony
mają szanse na zyski, ale obie
ryzykują stratami, a nawet
katastrofą eskalacyjną

Sytuacja katastrofalna. Obie
strony przegrywają

Wnioski dla
nas:
NATO?
UE?
Polska?

Szanse i ryzyka
dla USA i Chin

Rejon Azji i Pacyfiku

- **Chiny**: wzmagają aktywność w regionie i zdolności konfrontacji z USA (konwencjonalne, kosmiczne, cyber- i nuklearne): strategia aktywnej obrony i doktryna wielodomenowych precyzyjnych operacji
 - Tajwan
 - Morze Południowo-Chińskie
 - Inicjatywa Pasa i Szlaku
- **Korea Północna** – ryzyka konfliktu na Półwyspie Koreańskim, asymetryczne zagrożenia nuklearne dla USA
- **Indie/Pakistan**: ryzyka wojenne z bronią nuklearną w tle

Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Kontekst wojny w Ukrainie:**
 - **zacieśnianie współpracy,**
 - **Ukraina – Tajwan jako analogia?,**
 - **zwycięstwo Rosji w Ukrainie jako wsparcie polityki Chin,**
 - **obawa Chin przed porozumieniem USA-Rosja w sprawie Ukrainy**
- **Formy współpracy: zbrojeniowa (zakupy, licencje), wspólne ćwiczenia, szkolenia kadr, kontakty polityczne**

Czynniki kształtujące relacje UE - Chiny

- **Nasilająca się rywalizacja USA-Chiny**
- **Wątpliwości co do zaangażowania USA w Europie i świecie**
- **Wsparcie Chin dla Rosji w wojnie z Ukrainą**
- **Rosnące wyzwania gospodarcze i technologiczne dla UE ze strony Chin**

Skutek: stopniowe przechodzenie od zaangażowania do równoważenia i „ograniczania ryzyka” wobec Pekinu

Bliski Wschód

- **Gaza**
- **Iran**
- **Syria**
- **Turcja**
- **...**

Co to znaczy dla nas?

**Odciągnięcie priorytetów
USA od Europy, w tym od
wojny Rosja-Ukraina:**

- **większe ryzyka zagrożeń
rosyjskich,**
- **wyzwania dla filaru
europejskiego**

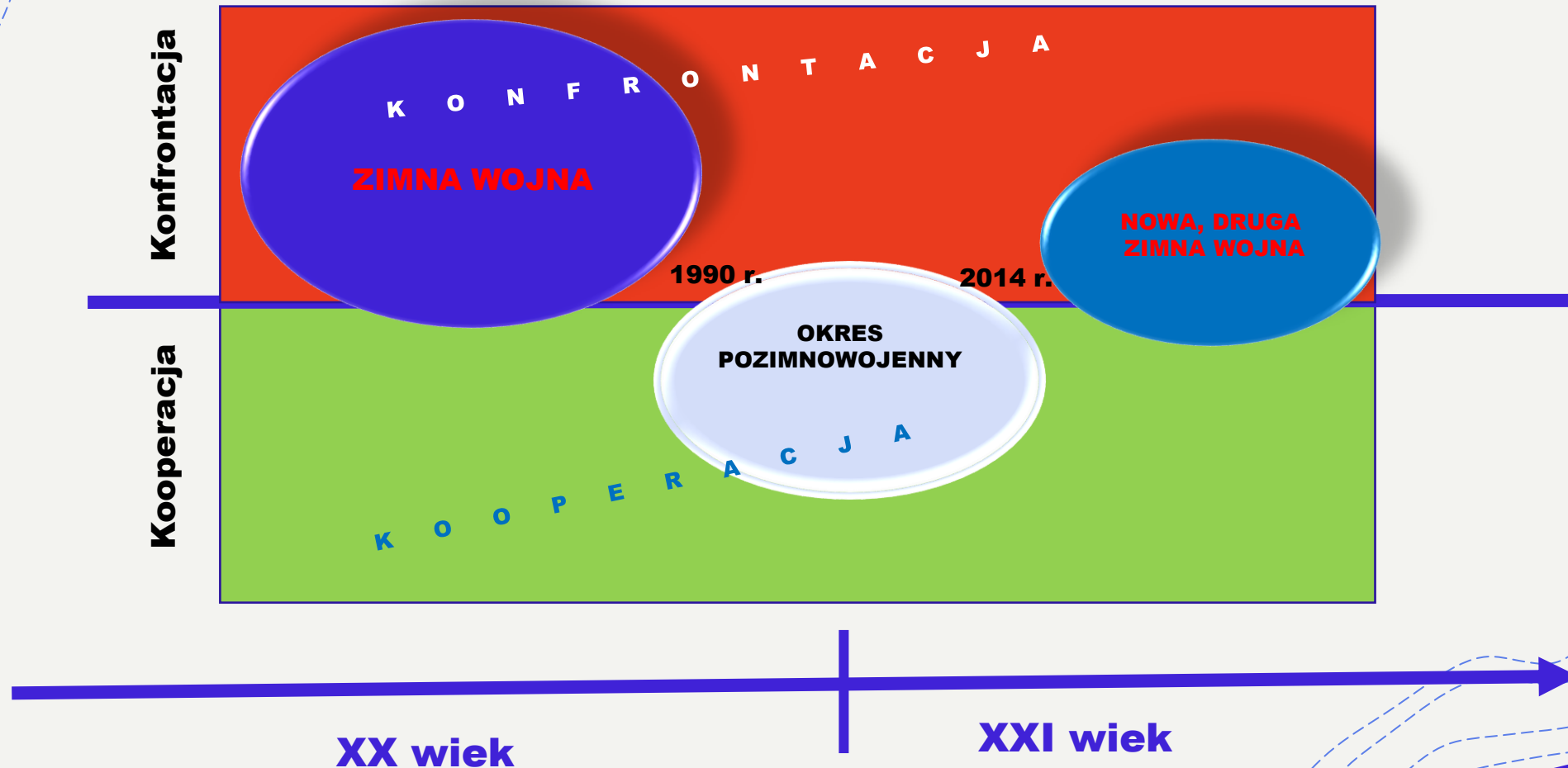
EUROPA:

synteza zmiany strategicznej w XXI wieku

- W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, **II, hybrydowej zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja** ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Rosja – Zachód

**Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ...
nowej (drugiej, hybrydowej) zimnej wojny**

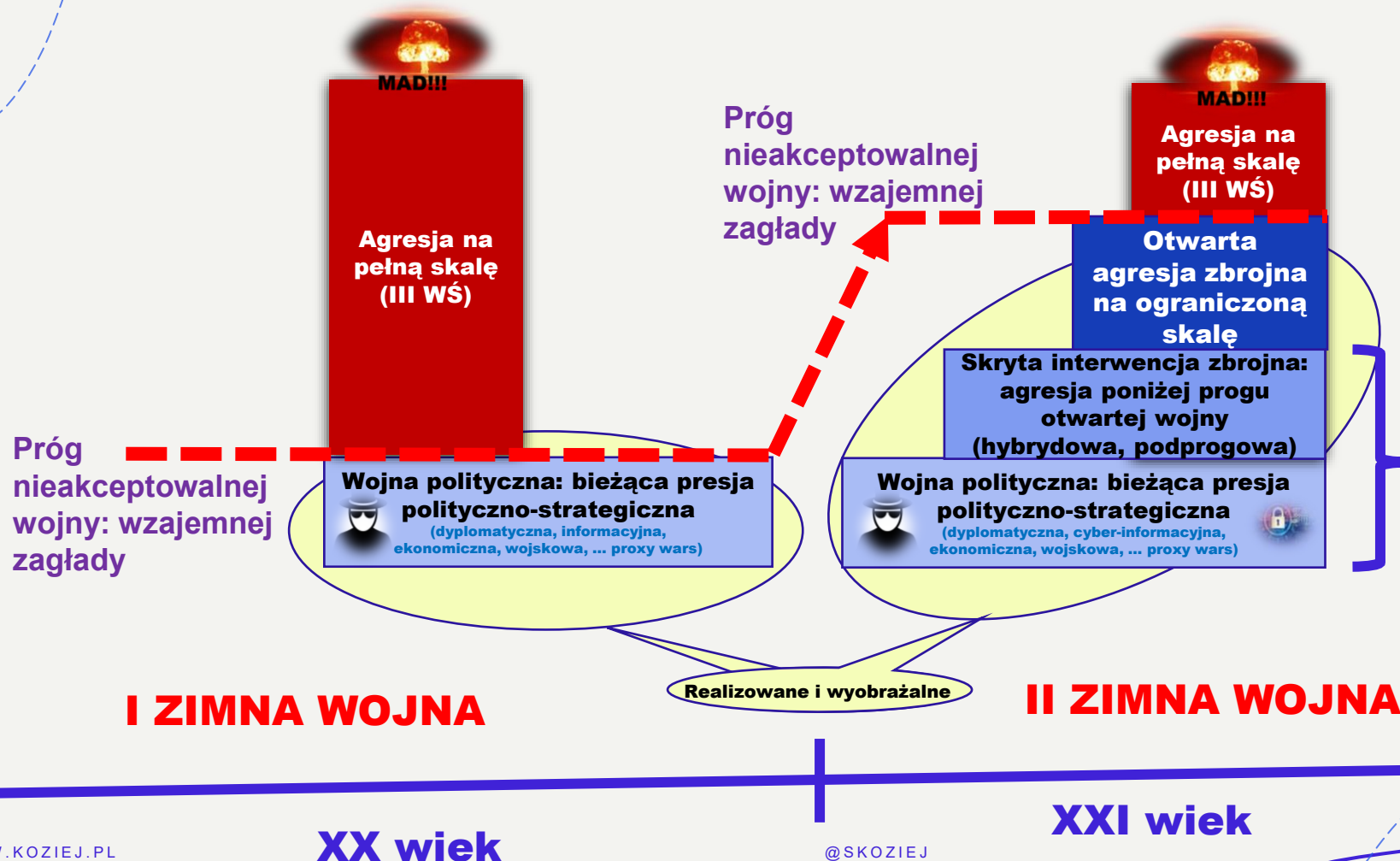
Działania (wojna, konflikt, agresja...) hybrydowe. Co to znaczy?

Działania (operacje) hybrydowe to skryte, zakamuflowane, maskowane użycie wszelkich i bardzo różnorodnych środków przemocy (militarnych i niemilitarnych, tradycyjnych i niekonwencjonalnych) przeciwko drugiej stronie w taki sposób, aby nie przekroczyć progu otwartej jawnej agresji zbrojnej. Dlatego często też nazywane są działaniami podprogowymi lub działaniami w szarej strefie (między pokojem a wojną). Przykładem najnowszym są tzw. „zielone ludziki” wykorzystywane przez Rosję w opanowaniu Krymu lub teraz u nas, w Polsce, „szare ludziki” czyli miejscowi kryminaliści wynajmowani do przeprowadzania aktów szpiegostwa, sabotażu i dywersji

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z II, hybrydową zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

Dwie wojny w Ukrainie: wojna rosyjsko-ukraińska i proxy war między Rosją a Zachodem

- W Ukrainie toczą się **dwie wojny**: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i pośrednia, zastępcza, proxy war między Rosją a Zachodem
- Celowościowy i operacyjny wymiar proxy war w Ukrainie:
 - **Rosja**: uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej w II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów.
 - **Zachód**: zatrzymanie neoimperialnego kursu polityki Rosji przez wspieranie (polityczne, ekonomiczne, wojskowe, humanitarne...) Ukrainy oraz sankcje (polityczne, ekonomiczne, informacyjne...) nakładane na Rosję

Wojna rosyjsko-ukraińska: geneza i cele Rosji

- **Putin: rewizja ładu pozimnowojennego**
 - **imperialne ambicje Rosji (Monachium 2007)**
 - **poradziecka strefa wpływów (Białoruś, Gruzja 2008, Ukraina 2014 – Krym/Donbas)**
- **Nowa, II zimna wojna z Zachodem**
 - **żądania „gwarancji bezpieczeństwa” od USA i NATO (2021 r.) jako próba polityczno-dyplomatycznego zdobycia strefy wpływów z czasów ZSRR**
 - **inwazja na Ukrainę (2022) jako próba siłowej realizacji powyższego planu poprzez wojnę prewencyjną przeciwko wejściu Ukrainy do NATO i jej dołączeniu do Zachodu**
 - **Zachód punktem odniesienia i celem – Ukraina środkiem i drogą do celu (rosyjska proxy war przeciwko Zachodowi)**

Wojna rosyjsko-ukraińska: przebieg

▪ Początkowy okres wojny

- Błędna koncepcja wojny interwencyjnej, lekceważenie zasad sztuki wojennej
- Wola oporu narodu ukraińskiego (prezydent Zeleński); lepsza koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej; **wsparcie Zachodu!**

▪ Faza główna

- Wojna totalna, zbrodnicza (ataki na miasta, zbrodnie, wywózki...)
- Ukraińska kontrofensywa charkowska i rosyjski odwrót chersoński
- Nieudana kontrofensywa ukraińska w 2023 roku i wojna pozycyjna (**rola dronów**)

▪ Czas przesilenia i perspektywa zakończenia/przerwania wojny

- Wojna na wyczerpanie: pojedynek logistyki strategicznej, rola dronów, broni precyzyjnej dalekiego zasięgu i działań dywersyjnych
- Dylemat wsparcia Zachodu (zmęczenie polityczne, skutki rosyjskiego szantażu, **doktryna D.Trumpa, konsolidacja Europy**)

www.kozle.pl **Szanse negocjacji: Putin w samopułapce – rozejm czasowy, traktat pokojowy, gwarancje: członkostwo w NATO (!?), międzynarodowe siły rozjemcze**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

- Porażka pozimnowojennej **doktryny odstraszania** i powstrzymywania Rosji - jako następstwo słabej reakcji na agresję na Gruzję w 2008r. i Ukrainę w 2014r.
- Odrzucenie **rosyjskich propozycji/żądań** tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r.: **początek zwrotu**
- **Ewolucyjna reakcja** na agresję: wzmocnienie wschodniej flanki, wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier ograniczeń), sankcje na Rosję
- **Rozbieżności co do członkostwa Ukrainy w UE i NATO**
- Problem **gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy** po zakończeniu/przerwaniu wojny („koalicja chętnych”)
- Reakcja D. Trumpa na szantaż nuklearny W. Putina: **początek nuklearnego wyścigu zbrojeń?**

Scenariusze rosyjskich zagrożeń

- Przyszłe zagrożenia Europy, w tym Polski, **zależą głównie od wyników wojny Ukrainie.**
Scenariusze:

- **Zwycięstwo Rosji** i gwałtowne narastanie zagrożeń militarnych (**czarny** scenariusz):
 - Rosja od Bałtyku do Karpat, plus część potencjału Ukrainy, Przesmyk Suwalski, doktryna **deeskalacji nuklearnej** TBJ
- **Powstrzymanie Rosji** i względne zwycięstwo Ukrainy (w tym ostatecznie **Ukraina w NATO** – mniejsze prawdopodobieństwo i **oddalenie się w czasie** rosyjskich zagrożeń dla państw NATO) (**różowy** scenariusz)
- **Permanentna wojna** z falującymi nasileniami i ciągła **presja hybrydowa** oraz **ryzyko eskalacji** (**szary** scenariusz)

Synteza: poziomy zagrożenie bezpieczeństwa Polski w warunkach II zimnej wojny

- I poziom: bieżąca **presja/konfrontacja polityczno-strategiczna** w ramach II zimnej wojny Rosji z Zachodem) – **trwa od 2007 r., a praktycznie od 2014 r.**
- II poziom: **agresja hybrydowa (podprogowa, w szarej strefie:** skryta, zakamuflowana, pod fałszywą flagą interwencja zbrojna i niezbrojna: np. dezinformacja, cyberoperacje, „szare ludziki”...) – **trwa od 2022 r.**
- III poziom: **ograniczona agresja zbrojna** (pod parasolem szantażu taktyczną bronią atomową, najbardziej zagrożony region Przesmyku Suwalskiego) – **realna w razie zwycięstwa Rosji w wojnie z Ukrainą**
- IV poziom: **wojna na pełną skalę (totalna)** między Rosją a Zachodem – **mało prawdopodobna**